

ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ І ВИКОРИСТАННЯМ ПРИБУТКУ В ЦІЛЯХ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

© 2017 КУЦИК В. І., ЛУПАК Р. Л., ГОДОВАНЮК М. А.

УДК 658.155.2

Куцик В. І., Лупак Р. Л., Годованюк М. А. Інструменти підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку в цілях капіталізації підприємства

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні інструментів, що здатні забезпечити підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку в умовах вирішення завдань капіталізації підприємства. Доведено важливість постійного пошуку підприємствами інструментів для підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку, який прийматиме ознаки інвестування в розробленні та реалізації перспективних проектів. Виділено управлінські рішення, які повинні бути прийнятті в першочерговому порядку на підприємстві стосовно якісного вибору інструментарію забезпечення його прибутковості та капіталізації. Досліджуваний інструментарій розглянуто як окремі управлінські рішення, що стосуються загальної сукупності операцій на підприємстві, здатні змінюватися в міру посилення впливу чинників ринкового середовища та необхідності адаптації до них, передбачатимуть контроль за якістю виконання усіма суб'єктами поставлених завдань. Надано характеристику відповідних інструментів, які, на думку авторів, можуть практично використовуватись у діяльності вітчизняних підприємств та забезпечувати високу капіталовіддачу ресурсного потенціалу. Визначено їх особливості та рівень факторної залежності.

Ключові слова: прибуток підприємства, управління, формування, використання, капіталізація, інструменти, ресурси.

Рис.: 1. **Бібл.:** 8.

Куцик Валентина Ісидорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: kutsyk.v@mail.ru

Лупак Руслан Любомирович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: economist_555@mail.ru

Годованюк Марта Андріївна – магістрант, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: godovanuk_marta@ukr.net

УДК 658.155.2

UDC 658.155.2

Куцик В. И., Лупак Р. Л., Годованюк М. А. Инструменты повышения эффективности управления формированием и использованием прибыли в целях капитализации предприятия

Цель статьи заключается в научном обосновании инструментов, которые способны обеспечить повышение эффективности управления формированием и использованием прибыли в условиях решения задач капитализации предприятия. Доказана важность постоянного поиска предприятиями инструментов для повышения эффективности управления формированием и использованием прибыли, которая будет принимать признаки инвестирования в разработку и реализации перспективных проектов. Выделены управленческие решения, которые должны быть приняты в первоочередном порядке на предприятии для качественного выбора инструментария по обеспечению его доходности и капитализации. Изучаемый инструментальный рассмотрен как отдельные управленческие решения, касающиеся общей совокупности операций на предприятии, которые способны изменяться по мере усиления влияния факторов рыночной среды и необходимости адаптации к ним и будут предусматривать контроль за качеством выполнения всеми субъектами поставленных задач. Дана характеристика соответствующих инструментов, которые, по мнению авторов, могут практически использоваться в деятельности отечественных предприятий и обеспечивать высокую капиталовоотдачу ресурсного потенциала. Определены их особенности и уровень факторной зависимости. **Ключевые слова:** прибыль предприятия, управление, формирование, использование, капитализация, инструменты, ресурсы.

Рис.: 1. **Библ.:** 8.

Куцик Валентина Исидоровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики, Львовский торгово-экономический университет (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: kutsyk.v@mail.ru

Лупак Руслан Любомирович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики, Львовский торгово-экономический университет (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: economist_555@mail.ru

Годованюк Марта Андреевна – магистрант, Львовский торгово-экономический университет (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: godovanuk_marta@ukr.net

Kutsyk V. A., Lupak R. L., Godovanyk M. A. The Tools to Improve Management of Generating and Using Profit with the Aim to Capitalization of Enterprise

The article is aimed at scientific substantiation of the tools that are able to provide the improved management of generating and using profit in solving tasks of capitalization of enterprise. The article proves the importance of the constant search by enterprises for tools to improve management of forming and using profit that will acquire signs of investment in developing and implementing prospective projects. The article allocates the managerial decisions to be taken on a priority basis at enterprise for quality selection of the instrumentarium to ensure its profitability and capitalization. The studied instrumentarium was considered as separate managerial decisions relating to the totality of operations at enterprise, which would change as the influence of factors of the market environment along with the need to adapt to them strengthen, and would require quality control over the set tasks implementation by all participants. A characteristic of the relevant tools, which, in the opinion of the authors, can be practically used in the activities of domestic enterprises, ensuring a high rate of return on resource potential, has been provided. Their peculiarities and the level of factor dependency have been determined.

Keywords: profit of enterprise, management, generation, usage, capitalization, tools, resources.

Fig.: 1. **Bibl.:** 8.

Kutsyk Valentuna A. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: kutsyk.v@mail.ru

Lupak Ruslan L. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: economist_555@mail.ru

Godovanyk Marta A. – Graduate Student, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: godovanuk_marta@ukr.net

У сучасних умовах в економіці об'єктивно ускладнюються завдання у сфері прийняття управлінських рішень у будь-якому масштабі. Усе складніше забезпечуються потреби підприємств у ресурсах, а відтак, фінансові результати зменшуються, їх обсяги не дозволяють розвиватися. Підприємства змушені здійснювати пошук нових шляхів і резервів підвищення прибутковості, змінювати бізнес-пріоритети, розробляти стратегії та реалізовувати їх ефективніше. Усе це впливає на формування прибутку, а його обсяг все частіше розглядається як привабливий об'єкт капіталізації. Тобто прибуток підприємства можуть накопичувати, щоб використовувати з метою реалізації перспективних інвестиційних проєктів чи забезпечення внутрішньої мотивації персоналу, частину його розподіливши між ними.

Разом з тим, ефективне функціонування підприємств в умовах розвитку ринкових відносин пов'язане із забезпеченням оптимального співвідношення між затратами та результатами їхньої діяльності, знаходженням більш раціональних форм застосування інвестиційного капіталу. Таким чином, на підприємствах має відбуватися постійний пошук засобів та інструментів ефективного управління формуванням і використанням прибутку, який прийматиме ознаки інвестування в розроблення та реалізацію перспективних проєктів. Очевидно, що отриманий прибуток слід розподіляти на об'єкти, вартість яких буде збільшуватися та забезпечуватиме високу ефективність його використання. Усе це потребує розроблення інструментів, які будуть відповідати сучасним тенденціям господарської діяльності підприємств і їх застосування не збільшуватиме витрати, а забезпечить оптимальність ресурсів для підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку.

Дослідження процесів формування та використання прибутку підприємств знайшли достатньо широке висвітлення у працях вітчизняних науковців: Г. Башнянина, І. Бланка, Ф. Бутинця, Т. Васильціва, О. Власюка, В. Волошина, І. Зятківського, Я. Качмарика, А. Мокія, А. Поддєрьогіна, М. Флейчук, Н. Цал-Цалко та ін. Дослідження прибутку знайшло також відображення в роботах іноземних науковців: М. Баканова, Л. Брейлі, Є. Бріггема, К. Друрі, Б. Коласса, М. Крейніної, Г. Савицької, Р. Сайфуліна, Р. Холта, А. Шеремета та ін. Попри це потреби підприємств і доступ до ресурсів, що задовольняють їх, змінюються, і це визначає актуальність розроблення нових стратегій та пошуку інструментів і засобів реалізації. Отже, для ефективного формування та використання прибутку підприємствам слід використовувати вдосконалені способи, які по-новому дозволятимуть забезпечувати результативність управлінських рішень.

Метою статті є обґрунтування інструментів, що здатні забезпечити підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку в умовах вирішення завдань капіталізації підприємства.

Визначення інструментів ефективного управління формуванням і використанням прибутку підприємства має певні передумови, які забезпечують їх результативність і тактичну раціональність. Очевидно, що підприємство має утвердитись на ринку, сформувати відповідну вартість і збільшувати її через використання прибутку на

капіталізацію бізнес-операцій. Таким чином, такі процеси будуть розглядатися у взаємозв'язку, що забезпечить їх достатній обсяг для розвитку підприємства на ринку.

На нашу думку, в першочерговому порядку на підприємстві для забезпечення прибутковості та капіталізації діяльності варто: 1) розробити організаційно-економічний механізм управління довгостроковими операціями; 2) достатньо точно визначити чинники впливу на відповідні процеси; 3) виявити перелік нових цінностей на ринку та адаптуватися до них; 4) технологічно оновити господарські операції; 5) забезпечити швидке збільшення інтелектуального капіталу через його модернізацію; 6) виявити внутрішньофірмові сфери, яка мають значний запас фінансової міцності для накопичення підприємством конкурентних переваг.

За таких управлінських рішень важливо достовірно оцінювати інформацію, правильно формувати висновки при порівнянні з базовими періодами та постійно ознайомлювати персонал з виявленими тенденціями. Так, для того, щоб якісно визначити обсяги та сфери капіталізації на стратегічному рівні розвитку підприємства і передбачити в стратегічному управлінні прибутком з подальшою інтеграцією в загальну внутрішню інформаційну базу, необхідна управлінська інформація повинна бути комплексною, тобто враховувати як внутрішні, так і зовнішні релевантні дані.

Обираючи інструменти для підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку, необхідно враховувати важливість забезпечення їх інтеграції із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері господарської діяльності прямо або опосередковано впливає на рівень прибутковості, який, своєю чергою, є основним джерелом капіталізації розвитку та зростання загальних фінансових результатів. Відповідно, під час розроблення системи управління процесами формування та використання прибутку важливим є системний підхід, що базується на врахуванні тактичних і стратегічних аспектів акумулювання внутрішніх фінансових ресурсів, які можна буде спрямовувати на максимальне задоволення господарських потреб як у коротко-, так і в довготерміновому періодах [3, с. 152–154; 5, с. 102–103; 8, с. 77–48].

Згідно з такими твердженнями перелік досліджуваних інструментів слід розглядати як окремі управлінські рішення, що стосуватимуться загальної сукупності операцій на підприємстві, здатні змінюватися в міру посилення впливу чинників ринкового середовища та необхідності адаптації до них, передбачатимуть контроль за якістю виконання поставлених завдань всіма суб'єктами. Очевидно, що запропоновані інструменти на *рис. 1* не здатні в повному масштабі визначити перспективи розвитку підприємства, але їх застосування в цілях капіталізації прибутку вже засвідчує передумови до економічного зростання на ринку. При цьому, має існувати розподіл таких інструментів, який слід проводити стосовно розроблення плану капіталізації підприємства та оптимізації ресурсів, щоб досягти очікуваних результатів.

Рис. 1. Управлінські аспекти формування та використання прибутку в цілях капіталізації підприємства

Очікування підприємства у плановому році слід розглядати стосовно попередньо визначених пріоритетних завдань, що відповідатимуть реальним можливостям, будуть досяжні, не суперечитимуть загальній місії підприємства. Згідно з поставленою метою в дослідженні головним пріоритетом діяльності підприємства розглядаємо прибуток, формування якого повинно відбуватися не стихійно чи одноразово, а системно охоплювати усі процеси і таким чином забезпечувати капіталізацію. Планові очікування часто не відбуваються, і тому слід постійно контролювати результативність формування та використання прибутку, залучаючи для цього весь склад персоналу – тобто запровадити взаємоконтроль, при цьому, такі ідеї мають бути ініційовані вищим керівництвом підприємства.

Однак відповіді на запитання щодо раціональності планування інструментарію забезпечення прибутковості та капіталізації підприємства можна отримати лише після проведеного аналізу, і відповідна робота повинна бути налагодженою, інформаційно забезпеченою та висвітленою. При аналізі пропонуємо вико-

ристовувати всі можливі методики з метою загального охоплення досліджуваних процесів і деколи, за умов фінансової спроможності, залучати зовнішніх експертів для об'єктивності та позбавлення від якихось суперечностей у майбутньому.

Але ресурсний потенціал неможливо швидко накопичити – це потребує часу, значних зусиль, професійної підготовки, психологічної витримки. Вважаємо, що підвищення ресурсозабезпеченості повинно відбуватися через поточну політику оптимізації наявних можливостей. Так, на підприємстві може бути створено фонд споживання, який служитиме джерелом капіталізації пріоритетних напрямів діяльності, резервний фонд для ефективної адаптації до змін на ринку, інші цільові фонди, грошові кошти яких використовуватимуться на окремі поточні потреби. Разом з тим, має відбуватися постійний пошук джерел для формування таких фондів, і для цього варто залучати всі як зовнішні ресурси – банківські та бюджетні кредити, гранти, державні програми, благодійну та пайову допомогу, так

і внутрішні – амортизаційні відрахування, страхові відшкодування, іммобілізовані оборотні активи, внутрішні фінансові зобов'язання тощо.

Привабливим інструментом підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку є економічна та соціальна політика держави, яка істотно впливає на ефективність суспільного виробництва. Основними її елементами є:

- ✦ практична діяльність владних структур;
- ✦ різноманітні види законодавства;
- ✦ фінансово-кредитні операції;
- ✦ економічні правила та нормативи (регулювання доходів і оплати праці, контроль за рівнем цін, ліцензування окремих видів діяльності);
- ✦ ринкова, виробнича і соціальна інфраструктура;
- ✦ макроекономічні структурні зміни;
- ✦ програми приватизації державних підприємств;
- ✦ комерціалізація організаційних структур виробничої сфери.

Важливою передумовою підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку є достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової та фінансово-кредитної інфраструктури. Усі підприємницькі структури користуються послугами інноваційних фондів і комерційних банків, бірж та інших інститутів ринкової інфраструктури. Втім, безпосередній вплив на результативність діяльності підприємства справляє належний розвиток ринкової інфраструктури.

Більше того, структурні зміни в суспільстві також впливають на показники підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку на різних рівнях функціонування підприємства, а особливо на його ринкову вартість. Найважливішими є структурні зміни економічного та соціального характеру. Головні з них відбуваються в таких сферах: склад і технічний рівень основних засобів; масштаби діяльності; склад персоналу за ознаками статі, освіченості, кваліфікації. Лише вміле використання всієї системи перелічених чинників може забезпечити підприємству достатні темпи зростання прибутковості. При цьому обов'язковість урахування зовнішніх чинників не є такою важливою, як внутрішніх чинників [2, с. 161–167; 4, с. 230–232; 6, с. 209–215].

Також важливу роль у підвищенні ефективності управління формуванням і використанням прибутку підприємства відіграє система побудови цінової політики, особливістю якої є врахування загального масштабу ринкового середовища. Якщо підприємство-виробник встановлює власну ціну реалізації в діапазоні «собівартість виробника – попит покупців», то воно вимушене враховувати не тільки рівень своїх витрат на реалізацію продукції, але й цінову політику виробника, а також споживчий попит. Очевидно, що цінова політика повинна бути добре обміркованою, виважено враховувати чинники споживчого середовища та за будь-яких обставин забезпечувати отримання прибутку підприємством.

Зрозуміло, що кожному виду господарської діяльності підприємства притаманні свої ризики, які обумов-

лені призначенням, цільовими установками, функціональними залежностями та особливостями здійснення окремих бізнес-операцій. Вірогідність отримання прибутку від реалізації ризикового проекту залежить від становища самого підприємства, яке здійснює ризикову діяльність, і його готовності ризикувати, від стану підприємств-конкурентів, активності та ефективності діяльності партнерів і контрагентів на ринку.

На нашу думку, основним шляхом подолання невизначеності в межах окремих варіантів стратегічного розвитку є диверсифікація ризику, розподіл ризику між підприємствами – учасниками товаропросування, закупівля необхідної продукції в декількох постачальників, передача ризику страховим контрагентам.

У сучасних умовах практичне значення має розвиток інших видів діяльності (посередницької, кредитної, інвестиційної тощо), які забезпечують отримання поза-реалізаційних доходів від їх здійснення і таким чином формують прибуток підприємства [7, с. 33–35].

Так, крім заходів реінвестування, поточного контролю процесів формування прибутку та визначення необхідного для його обсягу реалізованої продукції, у т. ч. установлення ціни та оптимізація асортиментної політики, існують інші організаційно-економічні заходи, що дозволяють забезпечити прибутковий стан з метою капіталізації підприємства. Однією з важливих аналітичних процедур є порівняння вартості капіталізаційного забезпечення господарської діяльності та величини прибутку, який має бути одержаний і дозволить реалізувати ці потреби. Для виконання такої аналітичної процедури необхідно сформувати базу порівняння – величину прибутку. Базою порівняння може бути прибуток минулих періодів, прогнозний чи проектний. Загалом результатом аналітичної процедури формування бази порівняння є обґрунтований розрахунок суми прибутку, що пропонується як база порівняння з вартістю ресурсів, які будуть використані в капіталізації підприємства. За результатами порівняння базової величини прибутку та вартості капіталізаційних ресурсів, які враховуватимуть ранжировані організаційно-економічні потреби, виконуються процедури, що спрямовані на досягнення заданої величини прибутку.

Зазначимо, що ранжируванню піддаються можливі інвестиційні потреби виконання управлінських рішень, які спрямовані на зростання вартості підприємства, реалізацію його стратегічних установок. Водночас, ранжирування здійснюється за якісними та кількісними критеріями. Якісний критерій віддзеркалює важливість можливого підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку підприємства і відображає першочерговість її задоволення. Про кількісний характер свідчитиме перелік інвестиційних пропозицій та розроблених інноваційних розробок підприємства в конкурентному середовищі. При цьому, ранжирування варто проводити експертним способом, залучаючи усіх можливих експертів, у т. ч. зовнішніх.

Остаточний вибір інструментів підвищення ефективності управління прибутком підприємства в розрізі визначення оптимальної вартості управлінських рішень

здійснюється евристично (на основі досвіду, інтуїції, розуміння, що є неформалізованими) особою, що приймає рішення, за результатами аналізу виконання планових завдань. Можливо, що за деяких обставин це не дозволяє об'єктивно оцінити причини виникнення окремих подій, але слід розуміти, що за використання капіталу хтось повинен нести відповідальність і чітко розуміти його важливість для підприємства [1, с. 285–289].

Попри все це, підприємства, реалізуючи політику капіталізації та використовуючи інструменти підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку, повинні акцентувати увагу на раціональне використання усіх видів ресурсів, що є в його розпорядженні, розміщувати одержаний раніше прибуток з точки зору високої ефективності, скорочувати непродуктивні витрати і втрати, грамотно будувати договірні відносини з постачальниками і покупцями (особливо в частині договірних цін та відповідальності за невиконання договірних зобов'язань), частіше запроваджувати досягнення науково-технічного прогресу.

ВИСНОВКИ

При виборі інструментів для підвищення ефективності управління формуванням і використанням прибутку в цілях капіталізації підприємствам слід ураховувати значну кількість чинників, що визначають їх рівень доступності, інвестиційної привабливості, прогресивності, інноваційності, перспективності та ін. Так, до таких чинників варто віднести: 1) обсяг реалізованої продукції – при високій частці постійних витрат в їх собівартості зростання обсягів реалізації приведе до ще більшого зростання прибутку за рахунок зниження відповідної частки витрат на одиницю продукції; 2) зростання цін – у період високих темпів інфляції зростання прибутку можна забезпечити за рахунок цінового чинника; 3) зниження собівартості реалізованої продукції – зниження витрат без негативного впливу на якість продукції досягається за рахунок більшої керованості та контролю у сфері витрат; 4) оновлення асортименту і номенклатури продукції, що випускається, – прибуток у ринковій економіці є рушійною силою оновлення як основних засобів, так і продукції, що реалізується.

Таким чином, вибір інструментарію в досягненні підприємством певного рівня прибутковості з метою капіталізації має відбуватися з позицій планування, оцінювання ресурсного потенціалу та його оптимального формування, урахування впливу чинників ринкового середовища тощо. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднарюк В. А. Вартісно-орієнтований підхід до управління прибутком торговельного підприємства як засіб підвищення його капіталізації. *Вісник Львівської державної фінансової академії*. 2011. № 21. С. 284–289.

2. Васильців Т. Г. Напрями вдосконалення інституціонального базису мінімізації трансакційних витрат суб'єктів підприємництва в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 10 (172). С. 160–169.

3. Васильців Т. Г., Марчишак М. В. Прибуток підприємства: особливості його формування та використання у рин-

кових умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.2. С. 152–156.

4. Качмарик Я. Д. Удосконалення і методичні підходи до управління прибутком на підприємстві. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.8. С. 229–233.

5. Курбатов К. Є., Жовтопуп М. М. Управління прибутком як система принципів і методів реалізації управлінських рішень. *Бізнес Інформ*. 2011. № 2. С. 102–103.

6. Лупак Р. Л. Використання інституціонального підходу в системі стратегічного управління доходами підприємства. *Наукові праці ДонНТУ*. Серія економічна. 2014. № 3. С. 208–217.

7. Міценко Н. Г., Лупак Р. Л. Конкурентні переваги кооперативних підприємств сучасного типу. *Вісник Львівської комерційної академії*. 2013. Вип. 40. Серія економічна. С. 31–40.

8. Юсипович О. І. Управління прибутком в системі забезпечення розвитку підприємства // *Функціонування та розвиток економіки України в умовах зміцнення національної державності: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих вчених* (Харків, 25 травня 2016 р.). Харків, 2016. С. 77–78.

REFERENCES

Bodnariuk, V. A. "Vartisno-orientovanyi pidkhdid do upravlinnia prybutkom torhovelnoho pidpriemstva yak zasib pidvyshchennia yoho kapitalizatsii" [Value-oriented approach to profit management of commercial businesses as a means of increasing their capitalization]. *Visnyk Lvivskoi derzhavnoi finansovoї akademii*, no. 21 (2011): 284-289.

Kachmaryk, Ya. D. "Udoskonalennia i metodychni pidkhody do upravlinnia prybutkom na pidpriemstvi" [Improvement and methodological approaches to the management profit of the enterprise]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22. 8 (2012): 229-233.

Kurbatov, K. Ye., and Zhovtopup, M. M. "Upravlinnia prybutkom yak systema pryntsyypiv i metodiv realizatsii upravlin'skykh rishen" [Profit management as a system of principles and methods of implementation of managerial decisions]. *Biznes Inform*, no. 2 (2011): 102-103.

Lupak, R. L. "Vykorystannia instytutsionalnoho pidkhdodu v systemi stratehichnoho upravlinnia dokhodamy pidpriemstva" [The use of the institutional approach in the system of strategic management of enterprise income]. *Naukovi pratsi DonNTU*. Serii ekonomichna, no. 3 (2014): 208-217.

Mitsenko, N. H., and Lupak, R. L. "Konkurentni perevahy kooperatyvnykh pidpriemstv suchasnoho typu" [Competitive advantages of the cooperative enterprises of the modern type]. *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoї akademii*. Serii ekonomichna, no. 40 (2013): 31-40.

Vasylytsiv, T. H. "Napriamy vdoskonalennia instytutsionalnoho bazysu minimizatsii transaktsiinykh vytrat subiektiv pidpriemnytstva v Ukraini" [Directions of improvement of institutional basis of minimization of transactional costs of business entities in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 10 (172) (2015): 160-169.

Vasylytsiv, T. H., and Marchyshak, M. V. "Prybutok pidpriemstva: osoblyvosti yoho formuvannia ta vykorystannia u rynkovykh umovakh" [Profits: the peculiarities of its formation and use in market conditions]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22.2 (2012): 152-156.

Yusyrovych, O. I. "Upravlinnia prybutkom v systemi zabezpechennia rozvytku pidpriemstva" [Profit management in the system development enterprise]. *Funktsionuvannia ta rozvytok ekonomiky Ukrainy v umovakh zmitsnennia natsionalnoi derzhavnosti*. Kharkiv, 2016. 77-78.